

МІНІСТЕРСТВО ЗАХИСТУ ДОВКІЛЛЯ ТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ

Комунальна установа «Рекреаційний центр Криворудський» Полтавської обласної ради
Департамент культури і туризму Полтавської обласної державної адміністрації
Державна екологічна академія післядипломної освіти та управління
Хорольський ботанічний сад

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
Полтавська державна аграрна академія
Департамент освіти і науки Полтавської обласної державної адміністрації
Полтавський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти
імені М.В. Остроградського
Полтавський обласний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді
Криворудський заклад загальної середньої освіти I-III ступенів
Семенівської селищної ради Полтавської області

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ

Полтавський краєзнавчий музей імені Василя Кричевського
Рада ботанічних садів і дендропарків України
Полтавське відділення Українського ботанічного товариства
Полтавська обласна організація Українського товариства охорони природи

МАТЕРІАЛИ

Всеукраїнської науково-практичної конференції
**«Біорізноманіття: інноваційна діяльність
у системі екології й освіти»**
(присвячена 60-річчю заснування дендропарку
загальнодержавного значення «Криворудський»)

3-4 червня 2021 року

розвитку екологічної культури підлітків, мотивації охорони здоров'я людини, середовища її існування. У молоді зростає інтерес до екологічних проблем, участі у їх розв'язанні.

Тож і екологічне просвітництво, і екологічна освіта, і виховання мають на меті формування екологічної культури людини та підкріплюються наявними знаннями про навколишнє середовище, екологічним стилем мислення і відповідальним ставленням до природи та свого здоров'я, набуттям умінь і досвіду вирішення екологічних проблем та безпосередньою участю у природоохоронній роботі.

УДК 502.171(477)

РАЦІОНАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ ТА ЕКОЛОГІЧНА ОСВІТА

Деміденкова Галина, Мартиненко Наталія

*Фаховий медико-фармацевтичний коледж
Полтавського державного медичного університету*

Поряд з глобальним, проблема охорони навколишнього середовища і раціонального використання природних ресурсів має яскраво виражений характер і відіграє особливу роль в інтенсифікації виробництва на основі прискорення науково-технічного прогресу. Людина в процесі своєї діяльності порушує важливі екологічні процеси, як наслідок, це призводить до зміни життєво важливих параметрів довкілля.

Деякі аспекти актуальних на сьогодні питань розв'язання екологічних проблем, розвитку збалансованого природокористування, формування ефективної державної політики належать таким науковцям, як Г. Білявському [2], В. Волошину, Л. Грановській, В. Трегобчуку, Т. Туниці [6, 7] та іншим.

Метою статті є визначення причин екологічних проблем в Україні, дослідження принципів збалансованого природокористування та просвітництва.

Розвиток виробництва і зростання господарської діяльності, в ході яких людина використовує дедалі більшу кількість природних ресурсів, спричинюють порушення рівноваги в навколишньому природному середовищі, що призводить до загострення соціально-економічних проблем. Одночасно зі зменшенням запасів невідновних сировинних та енергетичних ресурсів відбувається забруднення довкілля, особливо водних ресурсів та атмосферного повітря,

зменшуються площі родючих земель, зникають деякі види рослин і тварин тощо. Усе це негативно відбивається на здоров'ї людини.

Масштаб і вплив людської діяльності на різні компоненти біосфери останнім часом істотно збільшилися. У ХХ ст. техногенне навантаження на екосистеми наростало з великою силою, а в другій його половині і на початку ХХІ ст. досягло максимальних розмірів. В Україні тільки 8% площі знаходилось у природному стані (болота, озера, річки, гори), сільськогосподарська освоєність земельного фонду становила 69% її території, з яких рілля займала 54%, а площа еродованих угідь зросла до 13,4 млн га, з яких 10,6 млн га, тобто 32%, – рілля. Унаслідок ерозії з орної площі щороку змивається близько півмільярда тонн верхнього шару ґрунту. Внаслідок порушення співвідношень між площами ріллі, природних кормових угідь, луків, лісів і водних ресурсів зменшилася стійкість агроландшафтів.

Вирішення екологічних проблем людства залишається основним завданням сучасного розвитку і полягає в створенні таких відносин між людиною та природою, які змогли б забезпечити нормальне функціонування всіх елементів біосфери, зокрема самої людини. Чим повніше використовуються природні ресурси, тим ощадливіше слід ставитися до їх експлуатації.

Природокористування важлива складова частина проблеми взаємодії природи та суспільства. В зв'язку з цим раціональне використання і відтворення природних ресурсів стає однією з найбільш актуальних проблем людства. Екологічно збалансоване природокористування – це така модель соціально-економічного розвитку суспільства, коли забезпечується задоволення зростаючих матеріальних потреб населення та високоефективне використання природних ресурсів, а сукупне антропогенне навантаження на земельні ресурси й природне середовище в цілому не перевищує самовідновлювального потенціалу природних систем.

Екологічна освіта стає базовим знанням, необхідним для розуміння цінності природних ресурсів. Шлях до екологічної культури лежить через ефективну екологічну освіту, яка включає процеси навчання, виховання, розвитку особистості, спрямована на формування екологічної культури.

Формування екологічної культури передбачає:

- виховання розуміння сучасних екологічних проблем держави й світу, усвідомлення їх важливості;
- виховання любові до природи;
- формування розуміння необхідності узгодження природи і людини;
- розвиток особистої відповідальності за стан довкілля;
- вміння прогнозувати особисту діяльність;

– розвиток умінь приймати відповідальні рішення щодо проблем навколишнього середовища, оволодіння нормами екологічно грамотної поведінки;

– виховання глибокої поваги до власного здоров'я та вироблення навичок його збереження.

Екологічна освіта повинна бути спрямована на формування особистості з екологічно світоглядною установкою на дотримання норм екологічно грамотної поведінки і виконання практичних дій щодо захисту власного здоров'я і навколишнього природного середовища і передбачає розробку системи наукових знань (уявлень, понять, закономірностей), які відображають філософські, природничо-наукові, правові й морально-етичні, соціально-економічні, технічні й військові аспекти екологічної освіти.

Список використаних джерел:

1. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 26. – С. 218.

2. Білявський Г. О. Основи екології: [навч. посіб.] / Г.О. Білявський. – К.: Либідь, 2006. – 408 с.

3. Дейлі Г. Поза зростанням. Економічна теорія сталого розвитку / Пер. з англ. Ін-т сталого розвитку. – К.: Інтелсфера, 2002. – 312 с.

4. Національна екологічна політика України: стратегічні оцінки і рекомендації / Голова редакційної групи В. Шевчук / Міністерство охорони навколишнього природного серед середовища України. Програма Розвитку ООН. Глобальний Екологічний Фонд. – К., 2007. – 57 с.

5. Збалансоване природокористування: методичні вказівки / уклад Войтків П.С. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2018. – 35 с.

6. Караїм О.А. Економіка природокористування: Конспект лекцій. – Луцьк: Вежа-Друк, 2018. – 124 с.

УДК 069.12(477.53-25):502/504

ЕКОЛОГІЧНІ УРОКИ ЯК ФОРМА СОЦІОЛОГІЧНОГО ПРОСВІТНИЦТВА

Деркаченко Олена

Полтавський краєзнавчий музей імені Василя Кричевського

З 1992 р. щорічно 15 квітня у світі відзначають День екологічних знань. Саме в 1992 р. учасники міжнародної конференції в Ріо-де-Жанейро наголосили на важливості екологічного просвітництва населення. Ця тема з плином часу набуває все більшої актуальності.